

בלבבי משכן אבנה

כמעט כל החומר המופיע בעלון זה חדש

פסח – מהות גאולת הנפש

שתי בחינות של דעת

בברית בין הבתרים הודיע הקב"ה לאברהם אבינו על גלות מצרים, וכך אמר לו: "ידוע תדע כי גר יהיה זרעך בארץ לא להם ועבדום ועינו אותם ארבע מאות שנה, וגם את הגוי אשר יעבודו דן אנוכי ואחרי כן יצאו ברכוש גדול" (בראשית טו, יג-יד). ידוע, שעיקר גלות מצרים היה גלות הדעת, והגאולה ממנה היתה גם היא גאולה של הדעת. ומלשון הפסוק – "ידוע תדע", שהוא כפל לשון של ידיעה – מבואר שישנן שתי בחינות של גלות, שני "דעת". ועלינו להתבונן מה הן אותן שתי בחינות של "דעת". בדברי הבעש"ט מבואר יסוד, ששתי בחינות של דעת הן: "דעת דנוקבא" ו"דעת דדוכרא".

הגאולה ביציאת מצרים היתה בבחינת "דעת דנוקבא", ובעז"ה הגאולה העתידה תהיה גאולה של "דעת דדוכרא". ביאור הדברים נראה כך. באדם ישנם שני חלקים: האחד – הרגשים, והשני – ראייה. "רואה אני את דברי..." "חייב אדם לראות את עצמו כאילו הוא יצא ממצרים" וכו'. ישנה בחינה של ראייה, וישנה בחינה של הרגשה. "דעת דנוקבא" היא בחינה של ההרגשה ו"דעת דדוכרא" היא בחינה של ראייה, ועיקר גאולת מצרים, היתה גאולת הדעת דנוקבא, דעת דהרגש. משא"כ הגאולה העתידה, שתהיה גאולה של דעת דדוכרא, דעת דראייה. "כי עין בעין יראו בשוב ה' ציון" (ישעיה נב, ח), הרי שהגאולה תהיה

בעולם הראיה. ברור ופשוט הדבר, שגאולה ראשונה נעוצה בגאולה אחרונה, שהרי נאמר: "כימי צאתך ממצרים אראנו נפלאות" (מיכה ז, טו), והרי שכבר בגאולה הראשונה היתה התגלות מסוימת של הגאולה האחרונה, כי אילולי כך, לא היתה הגאולה הראשונה שורש לגאולה האחרונה. וכלפי עבודת הנפש, צריך לדעת את המהלכים של שתי הגאולות.

כח ה"מוחין" עדיין נמצא בעולם

באמת שני מלכים הם באדם: מח ולב. יש סוג של העלם דמוחין, ויש סוג של העלם דלב. העלם דמוחין עניינו, שהאדם לא רואה נכון, לא מביט נכון, לא מסתכל נכון על דברים. ובמשל הגשמי: טווח הראיה של האדם מוגבל, כל אחד לפי טיב ראייתו. וכך הוא גם בפנימיות: ההסתכלות של כל אדם היא מצומצמת, ויש להרחיב את ההסתכלות ע"י ה"איסתכל באורייתא". כשמסתכלים נכון בעומק פנימיות התורה, מקבלים התרחבות של עולם הראיה. והרי זהו החילוק היסודי בין "תא חזי" ל"תא שמע". בזוהר הקדוש כידוע מוזכר תמיד הביטוי "תא חזי", ובגמרא דידן הנוסח הוא "תא שמע".

שמיעה עניינה הרגש, מה שאין כן הראיה שעניינה הסתכלות. באדם טמונים שני הכחות אלו, ולכל כח יש את ההעלם. ההעלם לכח הראיה זו ההסתכלות המצומצמת, וההעלם ללב הוא הטמטום – טמטום ההרגשים, העלם, סתימה,

חסימה בהרגשי קדושת האדם. בגאולה ראשונה שנגאלנו – ביציאת מצרים – נגאל כח הלב שבאדם, ההרגשים נגאלו, אבל נקודת ההסתכלות שבאדם עדיין לא נגאלה גאולה גמורה. נמצא, שכח המידות – אהבה, יראה וכו' – קיבלו גאולה ביציאת מצרים, מה שאין כן המוחין, ההסתכלות הפנימית, הישרות דראיה דקדושה – כל זה עדיין נמצא בהעלם. העבודה של גאולת יציאת מצרים, היא כפשוטו: להכיר את ההטבה של הבורא, ליראה ממנו וכו', ככל עבודת המידות הידועה בספרים. אבל מהי העבודה הנעוצה בנקודה היותר פנימית של הגאולה, שהיא שורש לגאולה העתידית? עלינו לרדת להבנת עומק ההסתכלות הפנימית, ההתרחבות הגמורה של המוחין.

סוד הגאולה – מבט של אחדות

בכתבי האר"י ז"ל מבואר, שבלי התקדש החג, ישנה "גדלות המוחין". וצריכים אנו להבין זאת במושגים של תפיסת הנפש: מהי אותה גדלות? מהי קטנות דמוחין ומהי גדלות דמוחין? בוודאי שעל פי פשוטו, יש לאדם זמנים שהמוחין פתוחים, הוא מבין, הוא קולט, חושב ברור, ויש ח"ו את הזמנים שהם להיפך. שני מצבים אלו נתפסים אצל האדם כגדלות המוחין וקטנות המוחין. אבל לאמיתו של דבר כל זה עדיין אינו אלא קטנות וגדלות בתוך הקטנות. ישנה גדלות המוחין מסוג שונה, שהיא סוד הגאולה הפנימית. "אשר עשה האלוקים

פסח – מהות גאולת הנפש

את האדם ישר" (קהלת ז, כט), ישנה ישרות של ראייה, אורח מיישר, שטמון וגנוז במוחין של האדם. בגאולת מצרים רואים אנו שהיה מהלך שכל הכנסת-ישראל היו צריכים לצאת ממצרים, ומי שלא היה ראוי לכך, הוא פשוט לא נשאר חי [הרשעים מתו במכת חושך]! כלומר בצורת הגאולה התגלה מבט של תפיסת כל הכנסת ישראל כחד. ביציאת מצרים, במהלך של "לכתך אחרי במדבר", קריעת ים סוף, מתן תורה – התחדש מהלך של ששים ריבוא, של בנין הכנסת ישראל. ובועמק, צורת ההסתכלות על המהלך דכנסת ישראל, הוא להביט על כל דבר כאחדות. ההסתכלות הפנימית אינה רואה את המציאות כנפרדת, אלא כאחת, כהויה אחת כללית.

הערבות ההדדית, השייכות ההדדית, ההתחברות וההתקשרות, כח הגאולה שהיו מצויינים שם שלא שינו שמם לשונם ומלבושם, והרי שהיתה להם נקודה של גילוי האחדות דכנסת ישראל – זה כח סוד הגאולה. וכשמדברים בגאולה של הכנסת ישראל, וכשמדברים בגאולת המוחין של האדם הפרטי, הרי שבעומק חד הם: ההסתכלות על כל דבר במבט של אחדות, היא סוד הגאולה! החילוק המהותי בין גאולה דנוקבא לגאולה דדוכרא הוא, שבכח הנוקבא ישנה עדיין מציאות של נפרדות, מה שאין כן בראיה, כולם נסקרים בסקירה אחת. גנוז כאן כח של ההסתכלות דאחדות. "והיה ה' למלך על כל הארץ ביום ההוא יהיה ה' אחד ושמו אחד", הראיה דאחדות היא הכלי להשראה של "ה' אחד". "מקדש שני, שהיו עוסקין בתורה ובמצוות וגמילות חסדים, מפני מה חרב? – מפני שהיתה בו שנאת חנם. ללמדך ששקולה שנאת חנם כנגד שלש עבירות: עבודה זרה, גלוי עריות, ושפיכות דמים" (יומא ט ע"ב). סוד הגאולה הוא סוד האחדות. והרי שהגאולה העתידה, הדעת דדוכרא

שצריכה להתגלות, היא ההיפך מאותה שנאת חנם שהביאה לחורבן הבית, והיא תהיה גילוי של האחדות דכנסת ישראל. ההסתכלות הפנימית לראות כל דבר ודבר כתפיסת אחדות, ולא כפירוד – זה סוד הגאולה העתידה. והרי כפי שהוזכר, "כימי צאתך מארץ מצרים אראנו נפלאות" – שורש הגאולה העתידה נמצא ביציאת מצרים, ואם כן הוא, הרי שישנה נגיעה בנפש לסוד הגאולה העתידה כבר השתא.

פניה אל הקב"ה בכבודו ובעצמו

מהו סוד האחדות של הגאולה העתידה, שהוא נעוץ ביציאת מצרים של העבר? על גאולת מצרים אומרים אנו בהגדה: "ויוציאנו ה' ממצרים, לא על ידי מלאך ולא על ידי שרף ולא על ידי שליח, אלא הקדוש ברוך הוא בכבודו ובעצמו". פשוט וברור הדבר, שכל דבר הוא בבחינה של עולם, בחינה של זמן ובחינה של נפש, כידוע. מהי ההתגלות דגאולת מצרים בנפש בבחינה זו של "לא ע"י מלאך, לא ע"י שרף ולא ע"י שליח, אלא הקב"ה בכבודו ובעצמו"? בגאולה דנפש מתגלה, שבליל התקדש החג ישנו גילוי של אלוקות בכל נפש ונפש. "לא ע"י מלאך, לא ע"י שרף ולא ע"י שליח", אלא הפניה היא לבורא עולם בכבודו ובעצמו! אם אדם לא חוסם את ההתגלות, הרי שזוהי ההתגלות של ליל התקדש החג.

והנה, כל זמן שיש אני, הרי ששייך נפרדות בין אדם לחבירו. ישנם מלאכים מיימינים וישנם מלאכים משמאילים, כמבואר בדברי חז"ל. אבל כאשר ישנה התגלות של "לא ע"י מלאך, לא ע"י שרף ולא ע"י שליח, אלא הקב"ה בכבודו ובעצמו" – כאן טמון ה"רזא דאחד" – כאשר אדם מסתכל על חבירו מצד דעותיו, הרי ש"כשם שפרצופיהם

שונים, כך דעותיהם שונות". אבל כאשר האדם מסתכל עמוק פנימה לנפש הישראלית, הוא רואה שם את בורא-עולם, את הקב"ה בכבודו בעצמו, את ההשראה האלוקית שקיימת בכל יחידה ליחדך דנפש ישראל, ומצד כך – ישנו מבט של אחדות לאחד את כל הנפשות. האחדות בנפשות דכנסת ישראל, היא מצד ההתגלות שהיתה בליל התקדש החג, הגילוי של הבורא ית' בנשמתם של ישראל. זהו השורש של "כימי צאתך מארץ מצרים אראנו נפלאות", שיש כאן את הבכח לאחד את כל הכנסת ישראל. ההתגלות בנפש היא הגאולה העתידה ששורשה בליל התקדש החג. והרי שבליל התקדש החג מוטלת עלינו עבודה נוספת. מלבד העבודה הידועה, שהיא ההתקשרות ליציאה שעברה, יש עבודה לשורש דגילוי של היציאה דלעתיד, וצריך להכיר מהי הגאולה ולהתחבר לשורש הגאולה בפנימיות.

שורש הגאולה העתידה – ביטול האני

כח הגאולה דלעתיד, הוא הכח לצאת מהאני. כל זמן שיש אני, ש"אנכי עומד בין ה' וביניכם", כל זמן שה"אנכי" – הדעת – קיימת, הרי ש"דעותיהם שונות", ומצד כך לעולם לא תתגלה אחדות פשוטה. רק מצד הבחינה של "א-ל דעות" (כלשון הרמב"ם), מצד דעת עליון, דעת הנעלם – מצד כך יכולה להיות השתוות בדעות, כיון שאין זו דעת דידיה, אלא היא "מדעת קונו" (כלשון חז"ל). גאולת מצרים, אף שהיתה גאולת הדעת, אבל היתה זו גאולת הדעת הפרטית של כל נפש ונפש, ומצד כך עדיין דעותיהם שונים. וידועים דברי חז"ל (הובאו ברש"י שמות ב, יד) עה"פ "ויירא משה" – "דאג על שראה בישראל רשעים דלטורין, אמר: מעתה שמא אינם ראויין להגאל". הרי שיש את

פסח – מהות גאולת הנפש

הנקודה של הנפרדות. ואף שבסופו של דבר נגאלו, אבל "וערב רב עלה עמם", שהוא סוד הפירוד. ערב רב הם בחינת דעת [כמש"כ האר"י ז"ל שערב רב הוא בגימטריא דעת]. הרי שגם לאחר גאולת מצרים, עדיין קיימת בעם ישראל בחינה דפירודא בתוך הדעת, כי מתגלה רק הדעת התחתונה. אבל שורש הגאולה העתידה הוא ביטול הדעת והתגלות דעת בוראו – "יש בו מדעת קונו". ההתגלות של הבורא מולידה דעת. "ויטו שכם אחד לעבדך", "ומלאה הארץ דעה את ה'". כאשר ישנה התגלות של "דעת קונו", מתגלה אחדות בתוך הכנסת ישראל. והרי, שעבודת היום מתפרשת בתרתי: מחד, יציאת ההרגשים מן המיצר, לקבל חיות דקדושה. אבל עדיין אפשר שתהיה לאדם חיות דקדושה, אך הסתכלותו מצומצמת מאד. הוא עלול להיתפס לנקודה של קנאות.

ועליו לדעת שקנאות היא בסה"כ התלבשות. אהבת ישראל נאמרה אפילו על הרשע שברשע, אף שאיננו נוהג כשורה. "כנגד ארבעה בנים דברה התורה", כשאחד מהם הוא הבן הרשע. הרי, שאף שהוא רשע, מ"מ הוא נקרא "בן", הוא לא נכלל חלילה בכלל העכו"ם. כי מצד "לבלתי ידח ממנו נידח" (ש"ב יד, יד) שנאמר על הגאולה העתידה בעיקר, ישנה התגלות שגם הרשע נכלל בארבעה בנים. ואף שבגאולה שעברה "אילו היה שם לא היה נגאל", אבל מצד שלמות הגאולה, הרי שכולם יש להם חלק לעולם הבא. נמצא, ששורש הגדלות דמוחין הטמון בקדושת היום, הוא לקבל התרחבות של הראיה.

סדנא דארעא חד הוא

נסה לבאר את הדברים קצת יותר בעומק. באמת בלשון הגמרא מצינו בהרבה מקומות ש"סדנא דארעא חד

הוא" (קדושין כז ע"ב, ב"ק יב ע"ב ועוד). הרי שכל המקומות, כל ה"ארעא", הם חד. אם כן לכאורה על פי פשוטו, כשם שהאדם רואה את מה שנמצא לפניו, כך היה צריך לראות את כל הארץ, שהרי הכל חד הוא. אמנם עומק הדברים, שאף שסדנא דארעא חד הוא, אבל כלפי המשיג, כלפי המקבל, הוא לא רואה זאת כחד: כאן יש הר, כאן יש בקעה וכו'.

המחיצה שמונעת את האדם מלראות דבר בשלמותו, היא מחמת הנפרדות שהם לא נראים כחד. אם הדבר נראה כחד, הרי שהוא רואה את הדבר כולו, "כולם נסקרים בסקירה אחת". הסיבה שלא רואים את הדבר היא כי הוא מופרד, ולכן הוא נתפס כשניים. יש מרחק, ואם יש מרחק, הגבול של הראיה מצטמצם. כאשר האדם מסתכל הסתכלות דנפש בסוד הגאולה העתידה, שהיא האחדות הכללית, "ויטו שכם אחד לעבדך" – עליו לקבל הסתכלות של "חד" בנפש. ההסתכלות של חד בנפש מולידה בו את ההכרה שאין מרחק, אין חציצות, אין מחיצות. "ואת רוח הטומאה אעביר מן הארץ" (זכריה יג, ב). בגאולה העתידה הקב"ה יעביר את רוח הטומאה מן הארץ, לא תהיה החציצה של "כי עוונותיכם היו מבדילים", ואם אין חציצה – הרי שאפשר לראות הכל!

"השתא עבדי לשנה הבאה בני חורין"

ברור ופשוט הדבר שזקוקים אנו לשתי הגאולות: הן לגאולה שעברה והן לגאולה העתידה, אלא שישנו חילוק בין שתי גאולות אלו: בגאולה שעברה, לעצמיית של האור כבר היתה התגלות גמורה בליל התקדש החג, רק שלא היתה קביעה וקיימא, ועבודת האדם לשוב ולעורר ולגלות את ההתגלות שהיתה

כבר. והרי שיש כאן בחינה של "רושם" שנשאר מן האור וצריך לחזור ולגלותו. מה שאין כן הגאולה העתידה, זוהי גאולה שעדיין לא באה לידי גילוי גמור מעולם, ולכן היא בחינה דגאולה דלעתיד, ועבודת האדם היא להמשיך את הגאולה דלעתיד, ולקרב אותה, שתהיה יותר קרובה להשתא. הנה בתחילת ההגדה אומרים אנו: "השתא עבדי לשנה הבאה בני חורין". והרי זה ברור, שאם דברים אלו נכתבו כפתיחה להגדה, אף שאין זה ממש מחלקי ההגדה שבגמרא, אבל כיון שנקבעו לדורות להיות פתיחה להגדה, הכל נעשה בהשגחה ממנו יתברך. הרי מבואר להדיא, שכל הדברים שדיברנו הינם הפתח והמבוא לליל התקדש החג. בדברים אלו הננו מזכירים את שתי העבודות: מחד, זהו "לחם עוני" שאכלו אבותינו בארץ מצרים, אבל מאידך אנחנו מזכירים מיד את הגאולה העתידה – "השתא עבדי לשנה הבאה בני חורין".

ואין זה רק ענין של כמיהה, של כיסופין, לגאולה העתידה, שגם זה בודאי דבר נפלא לעצמו, אלא זוהי צורת מהלך היום שיש כאן את העבודה של ההתחברות לגאולה שעברה וגם לגאולה העתידה. כל זמן שההארה היא רק הארה לשעבר, תכלית המועדים נעלמת. הן תכלית יציאת מצרים היא שתהיה שורש לגאולה העתידה, שהרי בתחילה זה מה שהיה צריך להיות – "רצוננו לראות את מלכנו". אלא שלאחר חטא העגל נפסד הדבר, וחזרנו למהלך של ארבע גלויות שעדיין לא נגאלנו מהן. אבל באמת, שורש גאולת מצרים היה, שיהיה קריעת ים סוף ולאחר מכן מתן תורה בבחינת "ויחזו את האלוקים" – בחינה של ראייה, ולאחר מכן הכניסה לארץ ישראל, שהיא שלמות הגאולה. אבל השתא דלא זכיננו, והגאולה איננה כאן בעולם, צריך לדעת שעבודת היום היא לעורר את

פסח – מהות גאולת הנפש

הנקודה העליונה של הגאולה, ולא רק את הנקודה התחתונה. בודאי שצריך את שתיהן, אבל מוכרחים גם את הנקודה העליונה של הגאולה.

התעוררות בר קיימא – כשיש התרחבות המוחין

כשמבינים את הדברים הללו, יכולים לקבל צוהר להסתכלות בפנימיות העבודה. טמון כאן מהלך עמוק מאוד בצורת העבודה. כמידי שנה, רצונם של ישראל קדושים להתעורר. שומעים דברי התעוררות, כל אחד ואחד לפי עניינו, ורוצים לעורר את קדושת היום בנפש. אבל צריך לדעת, וכל חד ידע בנפשו, שפעמים רבות ישנה התעוררות גדולה בנפש, אך במשך הזמן ההתעוררות חולפת והנפש חוזרת לקדמותה. היכן נעוצה נקודת הטעות?

הם הם הדברים שדיברנו. הגאולה שעברה, שהיא בחינה גאולת המידות, גאולת ההרגשים, אם לא נעוצה בה הגאולה דלעתידי, שהיא גאולת המוחין – זוהי חצי גאולה, וכיון שהיא נעצרת באמצע, הרי שאין כאן התגלות שלימה. כל זמן שעבודת האדם היא לפתח את ההרגשים עוד ועוד, אבל המוחין נשארים מצומצמים, הרי שיש לו רק את הגאולה הראשונה בנפש, והגאולה הראשונה אין לה קיום. פשוט וברור הדבר, שגאולת מצרים מעלתה עד כמה שיהיה לבסוף תכלית של גאולה שלימה. וכשבאים אנו לפרש זאת בנפשו של האדם, הרי אם אדם מדבק את נפשו רק בגאולת מצרים, שעניינה לגלות את אהבתו ויראתו של ה' יתברך בלב האדם, הרי שנחסרת כאן הנקודה הפנימית של הגאולה, וכאשר ההרגשים מנסים לפעול בלי התרחבות המוחין, נוצר חוסר בעצם בפנימיות קומת הגאולה, ואשר על כן ההתעוררות היא לאו בר קיימא,

ומתקיים בנפש ד' גלויות שבאו לאחר גאולת מצרים. ההתעוררות צריכה לבוא ביחד עם גדלות דאסתכלות, התרחבות המוחין. ולכן, רואים אנו שבלי התקדש החג [זו הארה לזמן, אבל זוהי הארה] "חייב אדם לראות את עצמו כאילו הוא יצא ממצרים". מה הכוונה "חייב אדם לראות את עצמו"? וכי בעל דמיונות הוא! אולי חייב הוא להאמין שנשמתו היתה בכלל השישים ריבוא של יוצאי מצרים, אבל מה עניינה של ראייה זו של עצמו כאחד מיוצאי מצרים? אמנם הן הן הדברים שדברנו השתא: על אף שגאולת מצרים היתה רק גאולה דמידות, גאולה דהרגשים, אבל נעוץ בה התגלות הגאולה דלעתידי שהיא גאולה דראיה!! ב"חייב אדם לראות את עצמו"

גאולה לצורך עצמו

כתוב שיש כאן השרשה של הגאולה העליונה בנפש, הגאולה של ראייה – "לראות את עצמו". ועומק הדברים: כל זמן שאדם לא מבטל את האני ידיה ואינו כולל את נפשו עם כל הכנסת ישראל, בבחינת "ויטו שכם אחד לעבדך", ראייה דאחדות – הרי שהגאולה אינה גאולה של בורא, היא גאולה לצורך עצמו – "צווחין ככלבין הב הב" (תיקוני זהר דף סב ע"ב). וכאשר האדם נשאר בתוך האני דיליה, אף שיש לו הרגשים נעלים, אבל באותו זמן הוא עלול להיות במדרגה שפלה ביותר, כדברי רבי ישראל הנודעים, שאדם יכול להיות חרד מיום הדין או שמח בליל התקדש החג, ובתוך כל זה הוא שור המזיק... כאשר האדם מחפש הרגשים נעלים, אין שום הכרח שהוא טהור. יתכן שכולו טבול בתוך עצמו לחפש מדרגות.

הוא כל כך שקוע בתוך עצמו לחפש את המדרגות שלו, שהוא לא רואה מסביבו אפילו אדם אחד! גם כשהוא

מספר ביציאת מצרים לבני ביתו, הוא שקוע בהשגת מדרגות. הרי זה עיוות תכלית הפנימיות של צורת הגאולה. כל זמן שאדם אינו מבין שעיקר הגאולה היא להגאל מהאני, הרי שעיקר הגאולה חסרה. יש לו אמנם אהבת ה' וגם יראה ממנו ית', אבל הכל לגרמיה, לעצמו. זו אינה גאולה אמיתית. שלמות הגאולה היא עד כמה שאדם מבטל נפשו לכנסת ישראל, וכולם יחד נכללים בבורא יתברך שמו. גאולה פרטית, בעומק היא אינה גאולה! זוהי גאולה לעצמו, לצורך עצמו. אבל תכלית הגאולה היא כמו שכתוב: "למען תדע כי אין כמוני בכל הארץ" – גילוי של הקב"ה, ולא גילוי של האני. נמצא אם כן, שעומק גאולת האני, היא מה שהאדם נגאל מהאני של עצמו. כלומר, כשאדם נמצא במיצר, בבית האסורים, הרי רצונו שהאני יצא מבית האסורים. זוהי גאולה של דאגה לעצמו. הוא נמצא בבית האסורים והוא רוצה לצאת. אבל הגאולה הפנימית היא שהאני נגאל מהאני, זה סוד הגאולה.

זהו עומק ענין אהבת ישראל, שהיא סוד הגאולה העתידה, היפך השנאת חינום שמחמתה חרב בית שני, וזה עומק הגאולה בנפש לגאול אותה מהנפש עצמה!! כלומר, יש גאולה מהמיצרים של הנפש, ויש גאולה מעצם הנפש עצמה, מהאני, שהאדם יוצא מעצמו לטובת הכנסת-ישראל ולהתכללות בבוראו. נמצא שתחילת עבודת הגאולה היא גאולת ההרגשים, יציאה מעולם חומרי, מלבנים וטיט, לתוך עולם של הרגשים רוחניים. אבל שלימות הגאולה, תכלית הגאולה, שהיא "דעת דדוכרא", הוא גילוי האחד, התבטלות ה"אני" דנפש האדם. הקב"ה יזכה את כל הכנסת ישראל להיכלל אחד באחד ויתכללו כולם ביחידו של עולם, יחידה ליחדך. ■ מהספר בלבבי משכן

פסח – עבודת דורנו – מהי?

אלו שני הכוחות של היצרים [יצה"ט ויצה"ר] הנמצאים בדור האחרון, והכח לנתק את ה"עד אשר יימשך אחריו כברזל אחר אבן השואבת" דקליפה – הוא רק כח של מסירות נפש!

כח הפנימי דקליפה, נמשכים אחריו באופן שאי אפשר להינצל! ומעשה היה בר' נתן שהלך לר' נחמן מברסלב לקבל את פניו, ובאמצע דרכו ראה ראייה שאינה ראויה. כשנכנס לר' נחמן, אמר ר' נחמן לר' נתן שיש בחינה של אריך דקליפה שאי אפשר להינצל ממנו. אי אפשר!! [זולת ע"י מסירות נפש, כמבואר לעיל ולהלן].

זה הכח ששולט השתא; הכל קליפה, הכל חושך. אדם נמשך רח"ל אחרי הקליפה כברזל אחר אבן השואבת! וביותר, כאשר הקליפה שולטת לגמרי בנפש האדם, כבר אין הרגש של "עד אשר יימשך אחריו", כי הוא כבר נמשך! זוהי בחינה של דבקות רח"ל בקליפה. אמנם כאמור, הקב"ה הקדים רפואה למכה, וגילה לנו את סוד פנימיות התורה, והפנימיות הזו אינה ענין ששייך רק לבעל מדרגה וכו', אלא היא הכרח של ממש!

משל למה הדבר דומה, למועדים יש סדר בתורה – פסח, שבועות, סוכות: "שלוש פעמים בשנה ייראה כל זכורך... בחג המצות ובחג השבועות ובחג הסוכות" (דברים טז, טז). והנה גר שנתגייר בין פסח לשבועות, היעלה על הדעת לומר שלא יקיים את חג השבועות בגלל שיש סדר למועדים?! פשוט וברור הדבר שהזמן מחייב, בין אם זוהי מדרגתו שלו ובין אם זו אינה מדרגתו. הלכות התורה מחייבות תמיד, בכל עת ובכל שעה, ככל גדריה, חוקותיה והלכותיה.

והשתא, שנמצאים אנו בנקודה של פנימיות דפנימיות דקליפה – הרי שזה לעומת זה עשה האלקים, וישנה הארה פנימית, הלוא היא: שער הנ' דקדושה. נכון, ישנם יצרים, ישנם מלחמות, ישנם נסיונות, ועובדי ה', כל חד וחד לפום דיליה, נתקלים בכל מיני קשיים. פעם הצלחות ופעם להיפך ח"ו. אך צריך לידע שכל הדרך הזו בעבודה היתה נכונה במ"ט שערי הטומאה, שבהם יש מ"ט פנים טהור ומ"ט פנים טמא. אשר על כן ישנה נקודה של תנועה.

אבל באמת, במצב שאנו נמצאים היום, בדורות האחרונים, ובעיקר ככל שהולך וממשיך הזמן, שטומאה נוראה נמצאת בעולם, קליפה שאי אפשר להינצל ממנה – העצה היחידה היא: "שמע ישראל ה' אלקינו ה' אחד", וידועים דברי האריז"ל שעבודת האדם בשעת אמירת האחד למסור נפשו על קדושת שמו יתברך.

תכלית הגילוי היא: "והיה ה' למלך על כל הארץ ביום ההוא יהיה ה' אחד ושמו אחד", וגילוי ה' אחד ושמו אחד, הוא בכח "שמע ישראל ה' אלקינו ה' אחד", ומכיון שהזמן מצד עצמו מכריח את גילוי האחד, גילוי הבורא – א"כ צורת העבודה של כל היום כולו היא בבחינת "קמאי הוו קא מסרי נפשייהו אקדושת ה'" (ברכות כ ע"א)! מאחר והמצב הוא שהקליפה הנוראה דהשתא שולטת – אין עצה אלא לחיות עם האחד בכל עת ובכל שעה ממש!

ידיעת המצב לאשורו!

אין כאן ענין של 'וורט', פרפראות לחכמה. מוכרחים לדעת את המצב לאשורו!

הכח להינצל משער הנ' טומאה

תכלית יציאת בני ישראל ממצרים לא היתה, ביציאה גרידא, שהרי כתיב: "והנה מצרים נוסע אחריהם" (שמות יד, י), הרי שעדיין לא נשלמה גאולתם. רק בקריעת ים סוף, אחר שהיתה מיתה גמורה למצרים – שם היתה שלימות גאולתם של בני ישראל.

והנה בדברי האור החיים הק' מבואר, שבגלות מצרים נכנסו בני ישראל למ"ט שערי טומאה, ואילו בגלות אחרונה תהיה כניסה לשער הנ', כפי שאכן מתגלה לעינינו מצבם הרוחני הנורא של בני ישראל השתא בדורות האחרונים. זוהי בחינת שער הנ' טומאה; אפיקורסות, מינות וכו'.

ברור הדבר, שהכח שהיה במצרים שלא שינו שמם, לשונם ומלבושם – הוא כח היציאה ממ"ט שערי טומאה. אולם כדי לצאת משער הנ' דקליפה, מבואר באוה"ח הק' שנדרש כח יותר פנימי בנפש האדם, והוא: כח התורה!

אבל באמת הדברים עמוקים, מה הכוונה שבכח התורה יש כח לצאת משער הנ'.

הרי עינינו הרואות רח"ל, שישנם בני אדם שיחד עם התורה נמצאים בתוך שער הנ'. אף שדברי תורה אינם מקבלים טומאה, אבל אין בהכרח שתהיה גאולת הנפש ע"י לימוד התורה הק'.

צריך לידע, שבאמת שורש הגאולה שמצינו בקריעת ים סוף, "ויאמר ה' אל משה מה תצעק אלי – בעתיקא תליא מילתא" (זוהר כרך ב פר' בשלח דף נב ע"ב) – הוא הכח הפנימי שעל ידו יש בכח הנפש להיגאל משער הנ' בו היא נמצאת כיום!

כח התורה של מ"ט פנים טהור מ"ט פנים טמא – הוא הכח להינצל ממ"ט שערי טומאה. אבל היציאה משער הנ' שבני ישראל משוקעים בו השתא, הוא כח יותר פנימי הגנוז בפנימיות התורה, וכאשר אין התגלות בנפש לכח הפנימי – בהכרח רח"ל ששער הנ' דקליפה הוא הכח השולט.

לא כדורות ראשונים דורות אחרונים. מבואר ב'מאור עיניים' (פרשת חוקת) בשם הבעל שם, שבדורות אחרונים ישנו גילוי פנימי בתורה, וברור ופשוט שגילוי זה הוא לא בכדי, הוא לא במקרה, אלא "ממכה עצמה מתקן רטיה", הקב"ה מקדים רפואה למכה, ורק ע"י גילוי זה יש ביד בני ישראל כח להינצל משער הנ' השולט בכיפה בכל העולם כולו.

"כברזל אחר אבן השואבת" – זה לעומת זה

מה החילוק בין מ"ט שערי הטומאה שהיו בני ישראל משוקעים ביציאת מצרים, לבין שער הנ' בו מצויים אנו כיום.

המסילות ישרים בריש ספרו (פרק א), כשבא לבאר את ענין תכלית היצירה, שהיא הקירבה והדבקות אליו יתברך, כתב בלשונו שעליו לשבור את כל המחיצות המפסיקות בינו לבין קונו, "עד אשר יימשך אחריו כברזל אחר אבן השואבת".

וברור ופשוט הדבר שזה לעומת זה עשה האלוקים, וכשם שבקדושה יש את כח ה"עד אשר יימשך אחריו כברזל אחר אבן השואבת", כך רח"ל יש כח להיפך, כמבואר בסוגיא בע"ז שישנה בחינה של "כיון דאביק בה טובא כמינות דמיא".

פסח – עבודת דורנו – מהי?

הכרת נקודת הפנימיות

פנימיות זו התקשרות פשוטה לא-ל חי, חיות פשוטה עם בורא עולם. הקב"ה הוא נקודת הפנימיות של כל דבר ודבר, וככל שאדם יוצא מן המיצר,

בבחינת יציאת מצרים – כך גדלה התקשרותו אליו יתברך שמו. אשר על כן, הקיום החיצוני, אף שבודאי יש בו כוונה טהורה ורצון אמת ותשוקת אמת – אך קיים עדיין חוסר בירור פנימי מהו ה'זה לעומת זה' שנמצא השתא, מהו המצב, מה הנידון.

משל למה הדבר דומה, לאדם המדליק נרות חנוכה ביו"ט ראשון של פסח. וכי יעלה על הדעת שקיים מצוה? הרי עבר איסור דאורייתא של הבערת אש חדשה ביו"ט!

כשם שאדם העובד על מידת תאוה, אם יטול עצה הנוגעת למידת הכעס, פשוט שלא תהיה לו הצלחה – כך לענייננו מוכרחים לידע מה המצב, היכן היא נקודת המנוע בנפש, מה המעכב, מהו ה'זה לעומת זה' המונח בנפש.

אף שברור הדבר שכל התורה כולה קדושה, אבל לכל דבר יש סם דיליה שהוא הכח המושיע והמרפא מתפיסת הקליפה המונחת באותו זמן.

הסכמה בנפש לצאת מעלמא דשקרא

כח החומר הנמצא כאן בעולם, יוצר אצל האדם שכחה בב' פנים: מחד – שכחת הבורא, ולא דווקא שכחה במוחין, אלא בעיקר שכחת הלב, "ורם לבבך ושכחת את ה' אלקיך", והקליפה השניה היא, קליפת יצה"ר דתאוה, שבו מונחת ההימשכות אחר כל הבלי העולם כולו.

הכוחות הללו הם כוחות המושכים את האדם, בין אם הוא שם לב ובין אם הם בהעלם בלב.

מהי העצה לצאת משם?

ההסכמה בנפש לצאת מהעלמא דשקרא בכל רגע, כדברי הנועם אלימלך ב'צעטיל קטן' שיחשוב ויצייר שהוא מוכן למסור נפשו על קדושת ה',

להפיל עצמו לאש וכו' – זוהי הנקודה הראשונה המונעת את האדם מלהיות מחובר בחיבור גמור לעלמא דשקרא. אחרת, הוא מקושר לכאן, הוא מחובר. הוא נמשך אחר העולם הזה כברזל אחר אבן השואבת.

והרי בהתבוננות אמיתית כל אחד יודע שעלמא דקשוט בודאי ובודאי יותר טוב מהאי עלמא דשקרא. אם כן, מה הנקודה המונעת מן האדם להסכים בלב שלם לעזוב השתא מיד את עלמא דשקרא ולעבור לעולם שכולו טוב? – זו איננה נקודה שכלית, זו נקודה של התקשרות פנימית בנפש האדם לשקר, לעלמא דשקרא.

כאשר האדם רוצה לצאת מהעלמא דשקרא, צריך שיהיה מבורר לו בדעתו מה חובתו בעולמו, לשם מה הוא נמצא כאן. כאשר מבורר לאדם בנפשו שהסיבה שהוא נמצא כאן היא "ואני קרבת אלקים לי טוב", פשוט וברור הדבר שהוא רוצה לעזוב את העלמא דשקרא בכל עת!

כדוגמא, אדם שבא לאפיית מצות, יש לו לידע את כל הכללים, כל הגדרים, כל הלכות העשייה, שלא יבוא, חלילה, לידי חימוץ. אבל אם אופה אדם מצות מצוה בערב פסח אחר חצות, הרי שגדרי העשייה משתנים. כאן, שלא יבוא לידי חימוץ זו איננה מעלה גרידא. נדרשת ממנו זהירות רבה ביותר, כיון שכבר חל איסור חמץ.

כאשר יש נידון בנפש האדם בעבודת הבורא איך, כיצד, מה הדרך וכו' – דבר ראשון שצריך לידע הוא: מה המצב, היכן אנו נמצאים, איזו קליפה ישנה כיום.

יבוא האדם ויאמר: וכי יש לנו נביאים שיאמרו לנו? – כבר נכתבו הדברים, והם מקובלים אצל כל הכנסת ישראל בדברי רבותינו. אין כל חדש, הכל מבואר, חקוק בספר, והדברים הם דברי האוה"ח ודברי הבעל שם, ועוד צדיקים. הקליפה שאנו נמצאים בה היא בהכרח שער הני, ופשוט וברור הדבר שמזמן הבעל שם והאוה"ח הק' – יותר ממאתיים שנה – כבר הקליפה שולטת ושולטת, כמו שכל בר בי רב דחד יומא רואה לנגד עיניו עד היכן הטומאה מתגברת.

ופשוט וברור הדבר שהקב"ה שלח את ההארה דקדושה בזמן שמוכרחים להשתמש איתה כנגד כח הרע דקליפה, כדברי המאור עיניים בשם הבעל שם.

נמצא אפוא, שההתחזקות במידות, ההתחזקות באמונה, ההתחזקות בתורה ובשאר כל חלקי קדושה וטהרה – הם דברים נפלאים, אבל עבורנו, בני דור האחרון לא יועילו כל העצות. רק אם אוחזים ב"מסרו נפשיהו אקדושת ה'" – אז יכולים לצאת מהנקודה הנוראה של קליפת שער הני, אך אם לא – רח"ל עולם התמורות שבן עליה מונח בו, טומן בחובו נסיונות שאי אפשר לעמוד בהם! לא שקשה, אי אפשר!!

אין אדם כיום שאינו נמשך

נבאר את הדברים בלשון יותר פשוטה.

קליפת שער הני, היא למעלה מנקודת התבוננות, למעלה מן ההרגשים הפשוטים של האדם. זהו מצב של "עד אשר ימשך אחריו כברזל אחר אבן השואבת", אין נברא כהיום שלא נמשך אחר שער הני! יאמר האדם: בדקתי ולא מצאתי – כל זאת מפני חוסר ההיכר מהי נקודת המשיכה.

שער הני' בהכרח שהוא מושך, חוץ ממי שזוכה לחיות בהתגלות דבקות בלב, אבל כל בן אדם שעדיין הקב"ה לא נמצא אצלו בגילוי גמור, בהכרח שהוא במצב של "עד אשר ימשך אחריו כברזל אחר אבן השואבת". כיון שיש כח בנפש של שער הני דקדושה – הרי שיש לאדם את הזה לעומת זה, וכח הרע דקליפה זו – זה לא ענין של סכנה, זה הכרח של מוות!!

הטשטוש של כל המושגים, מיעוט כח הרוחניות שנמצא בעולם – יוצר הטעייה גדולה, שאדם נראה כלפי חוץ שקוע בתורה, שקוע בקיום המצוות,

שקוע בדקדוק הדין וכו', נראה כבן עליה, כמבקש, כעובד ה' – אבל באמת, מי שמבין פנימיות, זה לא מיניה ולא מקצתיה. זה לא שהוא לא גמר. על דרך כלל הוא עוד לא התחיל להיכנס לפנימיות!

פסח – עבודת דורנו – מהי?

היתה כאן העתקה מהרצון לחיים דהאי עלמא. וכי עלה על דעתו של נחשון בן עמינדב שכאשר יקפוץ לים וימות הוא ייאבד? חס ושלום! הוא ידע שיצא מהאי עלמא, אך יגיע להתקשרות עם א-ל חי, בבחינת"כי לא יראני האדם וחי – בחייהם אינם רואים אבל רואים הם בשעת מיתתן" (במדבר רבא יד, כב).

אין עצה ואין תבונה. מוכרחים להגיע להחלטה בברור החיים, מה המצב, מה הנידון ומה העצה. והדברים כתובים, מפורשים בדברי רבותינו, ברורים כפשוטם! אלא שמחמת ההרגל האדם ממשיך עם העצות שהיו טובות קודם לכן.

וכי לחנם הקב"ה בא וגילה פנימיות?! בפנימיות הזו שנמצאת לפנינו מבואר בדברי הבעל שם והאווה"ח שזה הכרח. זה לא ענין שיש כאן מקום לנידון לבעלי מדרגה, למתקדשים והבאים להיטהר להיכנס פנימה. אין עצה אחרת!

כח התורה – פרוחה נשמתם על כל דיבור

זהו עומק דברי האווה"ח שבגלות אחרון כשייכנסו לשער הנ', הכח לצאת יהיה ע"י תורה.

חז"ל מספרים, שבשעת מתן תורה, על כל דיבור ודיבור פרוחה נשמתם (שבת פח ע"א). פשוט וברור הדבר שאין זה ענין מקרי. יש כאן גילוי עצמי בצורת הקבלה של עסק התורה. מצד החיצוניות, "אין דברי תורה מתקיימין אלא במי שממית עצמו עליהן, שנאמר: 'זאת התורה אדם כי ימות'" (ילקוט"ש פר' חקת רמז תשסב), אך לא זו היתה הבחינה שהתגלתה במעמד הר סיני שפרחה נשמתם על כל דיבור ודיבור.

פרחה נשמתם על כל דיבור ודיבור זו הבחינה הכתובה באווה"ח הק' במיתת נדב ואביהוא, שמרוב ההתקשרות לא-ל חי, מרוב גילוי עוצם תשוקת ההתדבקות אליו יתברך פרוחה נשמתם. תוקף הגילוי של שער הנ' דתורה, הוא כח הנמשך אחריו יתברך כברל אחר אבן השואבת. זהו הכח שנתגלה במעמד הר סיני, "וירד ה' על הר סיני" בכח ההתגלות דתורה.

הדברים הללו הם פשוטים, ברורים ומבוררים, אלא שצריך ברור בכל נפש ונפש, ראשית – האם יש ברירות מהי נקודת הנדון, ולאחר שברורה הנקודה, האם העבודה שייכת לנקודה זו. הקב"ה יהיה בעזרנו, שהדברים יתקבלו בלב השומעים מצד תפיסת נקודת הפנימיות ולא מצד ההתעוררות החיצונית המתלווה אליהם. שיהיה ברור מהי נקודת הנסיון כיום, מה חובת האדם בעולמו דיליה, בדור דהשתא!

והאמונה הגמורה לדברי רבותינו וההשתמשות בעצות שהם כתבו, בכח ברור קדשם במהות הקליפה, ובכח ההתנתקות והיציאה ממנו – תביא את כל העולם כולו לגאולה גמורה במהרה בימינו. ■ מהספר

בלבבי משכן אבנה – מועדי השנה

הרצון להישאר בהאי עלמא – הוא המונע ממנו את ההתקשרות לא-ל חי. ההכרה הפשוטה בנפש בכל עת ובכל שעה לשם מה נבראה כל הבריאה – באופן כללי, ולשם מה אני הנברא נמצא כאן – באופן פרטי, ההכרה בעלמא דשקרא מחד ובתכלית האמת מאידך, הברור הפנימי שיש מקום אחד שהוא אמת, חותמו של הבורא אמת, והתביעה הפנימית להתקשר לנקודת האמת – היא כח

ההצלה היחיד מקליפה דשער הנ'.

כאשר יש היסח הדעת מנקודת ההבדלה לשקר, מנקודת האמת שהיא התחברות לבורא עולם, דייקא אליו ולא לאחר – האדם שרוי בתוך קליפה נוראה דשער הנ'.

יאמר האדם: מהיכן הכח? הרי זה נראה למעלה, גבוה מכח בן אנוש? – הסיבה לכך היא מחמת העדר הכניסה לעולם פנימי באמת! ההארה הפנימית נמצאת כאן בעולם, ומי שמחפש – בודאי ימצא, ומי שלא מחפש – ח"ו בודאי יפול! זה לא חשש נפילה, לא סכנה – זוהי קליפה של "עד אשר ימשך אחריו כברזל אחר אבן השואבת!"

לא דברי מוסר, אלא תפיסת חיים!

כאמור, נדרשת מצד השומעים [והקוראים] תפיסה נכונה מהיכן יצאו הדברים הנאמרים כאן.

זה לא ענין של מוסר, זה לא ענין של התעוררות, זה לא ענין של הלכות חג בחג [לא ניתנו מועדים לישראל אלא שיעסקו בהם בתורה] ומשה תיקן להם לישראל שיהיו עוסקים הלכות חג בחג, אלא זו שאלה של תפיסת חיים, היכן נקודת הנידון של כל החיים!

מה האדם רוצה מעצמו? הוא מניח תפילין, הוא לומד תורה, הוא מקיים מצוות, מגדל את בניו לתורה ולמצוות. אם ברור לאדם שנקודת הנידון הוא שער הנ', האם באמת הוא נמצא בנקודת הנידון? מה יעזרו לו העצות אם הן חיצוניות?

צריך להסתכל נכון על כל התפיסה: מה המצב, מה רוצים כאן. לא מוסר, לא התעוררות, זו שאלה של עצם תפיסת החיים, מה נקודת הנידון, היכן אנו עומדים.

העתקת הנפש לדבקות בא-ל חי

ידוע בספה"ק שבחינת"בעתיקא תליא מילתא" היא סוד הגאולה האחרונה, גילוי העתיק, גילוי תכלית היצירה.

"עתיק" מלשון"ויעתק משם ההרה" (בראשית יב, ח), העתקת הדבר. ובעבודת האדם בפנימיות נפשו, בחינת העתקה עניינה שהאדם אינו מחובר לעצמו, המחשבה היא לא על עצם האני דיליה, על רצונותיו, על תשוקותיו, על מילוי תאוותיו, אלא לא-ל יחיד ומיוחד. זוהי בחינת עתיק בנפש.

"בעתיקא תליא מילתא, דבר אל בני ישראל ויסעו". נחשון בן עמינדב קפץ לים. זוהי בחינה של מסירות נפש, כי זהו כח ההצלה, ודייקא שם נגלה "זה א-לי ואנווהו", "ראתה שפחה על הים"; היתה התגלות של בורא העולם.

והתגלות זו היא דייקא מנקודת המסירות נפש של נחשון בן עמינדב שקפץ לים.

פרק ד' | הכרה עצמית

אבל כאשר מתגלית הצורה הפנימית הנזכרת בדברי הנפש החיים והור־חבו הדברים בדברי רבותינו, שכל התורה כולה נקראת הלכה, הרי שמ־תברר שמה שנתבאר בדברי חז"ל "אין לו להקב"ה בעולמו אלא ד' אמות של הלכה". וכבר תמהו, וכי שאר חלקי התורה אינם בכלל מה שיש להקב"ה בעולמו, אלא רק חלק ההלכה?

ולמה שנתבאר השתא, ביאור הדברים, ש"ד' אמות של הלכה" אינם רק חלק ההלכה כפשוטו - ד' חלקי שו"ע ונושאי כליהם והמפרשים הבאים אחריהם - אלא כל התורה כולה כאשר היא באופן של "אשר יראה ויבין דרכו והנהגתו מהתורה הקדושה", הלומד בה רואה את ההוראה שבה, את ה"הליכות עולם לו" - הדרך שהולך בה האדם, הנלמדת ממנה.

וכל זה בכלל "אין לו להקב"ה בעולמו אלא ד"א של הלכה בלבד".

ומי שאצלו חלק מהתורה למעשה וחלקה אינו למעשה, כלפיו לא מתקיים "אין לו להקב"ה בעולמו אלא ד' אמות של הלכה" כי חלקי התורה שהוא לומד, אינם "ד' אמות של הלכה".

ובעומק, בפנים הללו, אדם שזוכה לאסוקי שמעתתא אליבא דהלכתא בכל חלק מחלקי התורה שהוא לומד, יכול להוליך את עצמו באופן של "הלכה" שיביא אותו אל המכוון בכל דרך מדרכי החיים.

וכן כשרוצה לעין בדבר הלכה - בפועל גמור - ראוי להתפלל שיזכה ויתברך לאסוקי שמעתתא אליבא דהלכתא לכוון לאמיתה של תורה.

ודאי שדברי הנפש החיים צריכים תלמוד - וכי אדם שלא זוכה - חס ושלום - לום - לאסוקי שמעתתא אליבא דהלכתא, או שעוסק בדבר שאינו אליבא דהלכתא אינו צריך לכוון לאמיתה של תורה?

בודאי שיש אמיתה של תורה גם בדבר שאינו "דבר הלכה" כפשוטו.

ביאור הדברים הוא:

בדבר שנוגע להלכה ממש, ודאי ששם החשש שיכשל הרבה יותר חמור, שכן עלול הוא להכשל באיסור גמור, אבל גם בדבר שאינו הלכה עליו להתפלל כסדר לכוון לאמיתה של תורה, כי, בעומק, כל חלק מחלקי התורה הוא "דבר הלכה", רק שיש הלכה בפועל ממש, שאם עובר עליה, עובר באיסור גמור. ויש דבר שגם אם יעבור עליו אינו איסור, אבל גם דבר זה מוגדר "הלכה".

וברור ופשוט הדבר שהאדם צריך להתפלל כסדר לכוון לאמיתה של תורה, ויזכה לכוין לאמת לפי מידת עמלו בשני הדברים הללו, דהיינו, א. יעמול בתורה, ב. יתפלל לפניו יתברך שיזכה לכוין לאמת, לא רק מצד "שלא אכשל בדבר הלכה וישמחו בי חברי" או להפך, אלא מצד "שלא אומר על טמא טהור ולא על טהור טמא, ולא על מותר אסור ולא על אסור מותר" מצד שזה נגד הישרות ואמיתה של תורה, מצד עצם נקודת האמת, כי מי שאין נקודת האמת בוערת בקרבו להשיגה בעמלה של תורה, הרי שהוא לא יוכל להגיע לעומק אמיתה של תורה שנקראת

"אמת". ■ המשך בע"ה בשבוע הבא - מתוך קובץ שיעורים על ספר נפש החיים שער ד'

סנהדרין (קיא, ע"א) - ומאז באתי אל פרעה
לדבר הרע לעם הזה (שמות, ה, כג), א"ל הקב"ה, חבל על דאבדין ולא משתכחין, הרי כמה פעמים נגליתי על אברהם יצחק ויעקב באל שדי ולא הרהרו על מדותי, ולא אמרו לי מה שמך, וכו', ואתה אמרת לי מה שמך בתחלה, וכו', עיי"ש.

ובפרטות נאמר על האבות הקדושים, אולם בהרחבה יותר נאמר על כל הצדיקים. כמ"ש בפנים יפות (אמור, כג, כד) וז"ל, במיתת צדיקים נאמר חבל על דאבדין, מפני שאמרו חז"ל שבכל דור ודור מתמעטין, דכתיב (ישעיהו, כט, יד) ואבדה חכמת חכמיו וגו', ואמרו (שבת, קיב, ע"ב) אם ראשונים כמלאכים, אנו כבנ"א, עכ"ל. וכן הוא בשל"ה (מסכת תענית, תורה אור, קמ).

והנה פנימיות טעם הדבר שלא הרהרו אחרי מדותיו משא"כ משה. כי הנה האבות הם גילוי המדות כנודע, אברהם אהבה, יצחק יראה, ויעקב התפארות. ולכך כיוון שזהו מהות גילויים, אין מהרהרין אחריה. אולם משה שהוא בחינת דעת, שהדעת הוא פנימיות המדות, כנודע. שלכך קרא הרמב"ם להלכות מדות הלכות דעות. ולפיכך מהרהר אחר המדות, כלומר בוקע לפנימיות המדות שהם דעות, ובדעת איכא הרהור.

והבן ששורש האבות, הוא אברהם שמדתו אהבה. ומצד מדתו זו אמרו (ברכות, נד, ע"א) ואהבת את ה' אלהיך וגו' בכל מאדך, בכל מדה ומדה שהוא מודד לך הוי מודה לו. והוא בחינת לא הרהרו אחר מדותי.

והנה לתתא, החיצוניות הוא מדות והפנימיות דעת, ומצד כך יתירה מעלת משה על האבות, שהוא בפנימיות והם בחיצוניות. אולם לעילא שורש המדות הוא רצון שלמעלה מטעם ודעת, ושם דייקא נאמר ולא הרהרו אחר מדותי.

והנה משה בגימט' רצון עם הכולל כנודע. ומשה לתתא הוא דעת שהוא פנימיות המדות. אולם בשורש הוא דעת שעולה עד הרצון. וכאשר היה גלות מצרים שהוא גלות הדעת כנודע, אזי נגלה רק דעת תחתון שהוא פנימיות המדות, ושם איכא הרהור דברים על המדות. אולם כאשר היה גאולת מצרים, עלה הדעת לרצון ושם נגלה אצל משה שאין הרהור דברים, כי אין טעם ברצון.

צו | ה-י

וידבר יה-וה. י-ה. שורשו בשם הוי"ה ומתפשט לשם אלהים, אלם-יה. וע"י שם זה הושרש העולמות, כמ"ש חז"ל כי ביה הוי"ה צור עולמים, עוה"ז נברא באות ה', ועוה"ב באות י'. ותכלית הבריאה, להיות לו דירה בתחתונים, בחינת היכל ה'. היכל, הי-כל. ודבר זה הושרש ע"י התורה הנקראת תושיה, תוש-יה. ונגלה בעיקר בישראל הנקראים יהודי. יה-ודי.

והנה עולם הוא בחינת גבול, היפך הא"ס שאין לו גבול. וגדר הגבול, מידה, יה-מד. מדידה של י-ה. והבריאה נבראה ע"י עשרה מאמרות שאמר יהיה אור, יהי רקיע וכו'. יהי, אותיות י-ה-י. והדבר הראשון שנברא במפורש בקרא ע"י יהי, הוא אור, יהי אור, ועליו נאמר וירא אלהים את האור כי טוב. ראה, רא-יה. ואמרו רבותינו שאינו אור חדש, אלא אור שהיה, אור א"ס, נמשך לתוך הבריאה. היה, ה-י-ה. ואזי נאמר ויבדל בין האור ובין החושך ויקרא אלהים לאור יום ולחשך קרא לילה. לילה, לל-יה. והיום עיקרו י', והלילה עיקרו ה'.

והנה איש עיקרו י', איש, אש-י. ואשה עיקרה ה', אש-ה, כמ"ש חז"ל. וחטאו ואכלו מעץ הדעת. אכילה, אכל-יה, כנודע. ואשה ראשונה תחלה נקראת חיה, ח-יה, והיה לה בינה יתירה. בינה, בן-יה. ואח"כ חוה, כי בחטאה איבדה את שורש אות יו"ד שבקרבה כי קודם החטא היה להם יראה, יה-רא, והיה לה אימה, אם-יה, וזהו בפרטות לנקבה שהיא בחינת אם. ואזי נתקללו אדה"ר, חוה, ונחש. וכתוב ביה ואיבה אשית בינך ובין זרעה. איבה, אב-יה. ואזי אמר הקב"ה לאדה"ר "איכה", אך-יה. לשון הכאה. ולהיפך מצד האדם - הנבראים, נשאלת כלפי הקב"ה שאלת איה מקום כבודו להעריצו. איה, א-יה.

ושורש תיקון זה של פגם האשה שגרמה מיתה לעולם, מיתה, מת-יה. נתקן כידוע במלך השמיני של מלך אדום, הדר, שלא כתוב בו מיתה, וכתוב את שם אשתו, מהיטבאל, מטבאל-יה. ועיקר התיקון בשרה, הנקראת יסכה, סך-יה. שהכל שחין ביופיה, שיחה, שח-יה.

ונמשך תיקון זה ונגלה אצל משה הנקרא טוביה, טוב-יה. וכל הצלתו ע"י בתיה בת פרעה. בתיה, בת-יה, שהצילתו מן המים, מימי היאר. וכנגד כך אמר משה וכל ישראל שירה בקריעת ים סוף שהוא המשך נס הצלתו במים. שירה, שר-יה. ומה ראה הים וינס, ראה ארונו של יוסף. שפעמים נקרא יהוסף, "עדות ביהוסף". יה-סוף. וכן יתוקן לעת"ל ע"י מבשר הגאולה, אליהו, אלו-יה.

שרשי התיבות המרכיבות מאמר זה: אלהים, יהי, היה, היתה, לילה, יבשה, והיה, שניהם, הגיד, איבה, אביהוא, אדניהו, אהליבא, אהליבמה, אוריה, אזניה, אחיה, איה, איכה, איפה, אימה, אישה, אליה, אליהו, אליהוא, אמציה, אניה, אריה, בינה, דינה, היכל, בהיר, הרים, יהודי, יהודה, יהונתן, יהוסף, יראה, נהי, צהרים, ציה, קריה, ברירה, בתיה, הוי, חידה, חיה, היא, הידד, יונה, הין, הילל, הכי, הנני, בניהו, זרחיה, זבדיה, חוילה, חזקיה, חלילה, חירה, חמיה, חנינה, חנייה, חסידה, טוביה, יסכה, לישה, מהיטבאל, מידה, מיכה, מתתיהו, מתניה, נריה, עדיה, עזיהו, עישה, פלילה, צידה, קינה, שירה, ראה, שירה, שיחה, תושיה, יה-וה, מיתה. ■ המשך בע"ה בשבוע הבא - נכתב על ידי הרב שליט"א במיוחד לעלון זה

סנהדרין (קיא, ע"א) - דתניא, כשעלה משה למרום מצאו לקב"ה שיושב וכותב ארך אפים, אמר לפניו, רבש"ע, ארך אפים לצדיקים, א"ל אף לרשעים, א"ל רשעים יאבדו, א"ל השתא חזית מאי דמבעי לך, כשחטאו ישראל א"ל לא כך אמרת לי ארך אפים לצדיקים, אמר לפניו רבש"ע ולא כך אמרת לי אף לרשעים, והיינו דכתיב (במדבר, יד, יז) ועתה יגדל נא כח ה' כאשר דברת לאמר.

וכן אמרו (עירובין, כב, ע"א) אמר רב חגי ואיתימא רבי שמואל בר נחמני, מאי דכתיב ארך אפים, ארך אף מבעי ליה, אלא ארך אפים לצדיקים, ארך אפים לרשעים. ובירושלמי (תענית, פ"ב, ה"א) אמרו, ר' אחא ר' תנחום בי ר' חייה בשם רבי יוחנן, ארך אף אין כתוב כאן אלא ארך אפים, מאריך רוחו עד שלא יגבה, התחיל גבות מאריך רוחו וגובה. ופירש בפני משה שם, גובה מעט מעט. אולם בשוחר טוב (תהלים, קג, יא, ח) אמרו, מאריך רוחו, התחיל לגבות גובה. והיינו כשהתחיל לגבות אינו מאריך רוחו.

והנה מהות מדת ארך אפים מצינו בה כמה פנים. אמרו (ירושלמי, תענית, פ"ב, ה"א) א"ר לוי, מהו ארך אפים, רחיק רגזי, וכו', כך אמר הקב"ה, אף וחמה מלאכי חבלה הן, הרי אני משלחן לדרך רחוקה, שאם מכעסין אותי ישראל, עד שאני משלחן אצלן ומביאין, ישראל עושין תשובה ואני מקבל. ועוד אמרו (שמ"ר, ב, א) ארך אפים, שהאריך אף עמהם שהוא מטה כלפי חסד (מצרף ארך אפים ורב חסד יחדיו), ונסתכל בטוב ולא ברע שהיו עתידים לעשות.

ובתוס' (עירובין, כב, ע"א, ד"ה ארך אפים) אמרו, אפים שוחקות מאריך לצדיקים עד לעתיד, וזעומות לרשעים ומאחר פורענותם עד לעוה"ב (כמ"ש בפסיקתא דר"כ, כד, ועוד, ומשפיע שלוה לרשעים בעוה"ז ומשלם להם מעוט מעשיהם הטובים בעוה"ז בשביל ליפרע מהם חוב משלם לעוה"ב), וגם זה לטובה (והיינו שמאריך אף הן לצדיקים לטובה והן לרשעים לטובה וזהו רב חסד לטובה) שיש להם שהות לחזור בתשובה, כדמשמע בחלק (סנהדרין, קיא, ע"א) דהוי נמי לטובה. ובתוס' ב"ק (נ, ע"ב, ד"ה ארך אפים) אמרו, ארך אפים לצדיקים ולרשעים, בעושין פסין (עירובין, כב, ע"א) משמע לרשעים להאבידם מן העוה"ב, ובחלק משמע לטובה, וי"ל כשאין סופו לעשות תשובה (כמ"ש בירושלמי תענית הנ"ל) הוא לרעה, אבל בסופו לעשות תשובה הוא לטובה. והעולה שיש ארך אפים להאבידו, ויש ארך אפים להצילו. ■

המשך בע"ה בשבוע הבא - נכתב על ידי הרב שליט"א במיוחד לעלון זה

אור א"ס אור א"ס גנוז בקרבו י"ס. ולפיכך גנוז בקרבו שם הוי"ה שהוא שורש לכל. וזהו כוס, כ"ו - הוי"ה, סוף.

צמצום צמצום כפשוטו, הסתלקות. שלא כפשוטו, כיסוי. כוס לשון כיסוי. כו-ס. שם הוי"ה כיסוי לעצמותו.

ועוד. צמצום, העלם, כנ"ל. ואמרו (סוטה, ד, ע"א) וכמה שיעור סתירה וכו', ר"א אומר כדי מזיגת הכוס, ר' יהושע אומר כדי לשתותו.

ועוד. קודם הצמצום אור א"ס, אחד. צמצום שורש לריבוי, מנין. כוס מלשון מכסה, מנין.

ועוד. עיין רמב"ם (בית הבחירה, פ"ג, ה"ט) הגביעים דומין לכוסות אלכסנדרים, שפיהן רחב ושוליהן קצר. והוא צמצום בתוך הכוס גופא.

קו הארת הקו נכנסת למקום החלל שהוא בחינת כלי, נוק' בחינת כוס. כמ"ש (גיטין, צ, ע"א) תניא היה ר"מ אומר, כשם שהדעות במאכל כך דעות בנשים. יש לך אדם שזבוב נופל לתוך כוסו וזורקו ואינו שותהו, וזו היא מדת פפוס בן יהודה שהיה נועל בפני אשתו ויוצא וכו'.

ממקום שנפסק הקו, עיגולי אריך בחציו התחתון, נעשה כוס, מלשון שאמרו (סנהדרין, פב, ע"ב) כזבי שאמרה לאביה, כוס בי עם זה. רש"י, שחוט (כמ"ש בפסחים, סא, ע"א). כזב בחינת מעיין המכזב, שנפסק הנביעה, נפסק הנביעה. נפסק הארת הקו שהוא שורש הנביעה.

עיגולים צורת כוס כעיגול. ובעיקר שפת הכוס עגולה, ודבק בה בשפתיו - צורת עיגול. ועוד. נקודת אמצע של עיגול בחינת טבריא כמ"ש (מגילה, ו, ע"א) שיושבת בטבורה של א"י, נקודת אמצע, טבורא דלבא. ואמרו (נדה, כא, ע"א) בכוס טבריא. ועיין שבת (סו, ע"ב) אמר אבין בר הונא א"ר חמא בר גוריא, סחופי כסא (כוס שיש בו הבל) אטיבורי בשבתא שפיר דמי.

יושר נעשה ג' קוים. ולמטה נעשה חג"ת, ג' אבות. ואמרו (זוה"ק, תרומה, קנז, ע"ב) כוס של ברכה לא הוי אלא בתלתא וכו'. אצטריך למיהב ליה בימינא ובשמאלא, ולקבלא ליה בין תרוויהו. וכן אמרו (שם, קסח, ע"ב) ולברכא על הכוס במוטב תלתא. וח"ו כאשר משתלשל לקלקול אמרו (שם, רסד, ע"א) מהאי רוחא תקיפא נפקי תלת טיפין מחירין דנפלי בהאי כוס תרעלה, חד אקרי חצץ, וחד אקרי מר המות, וחד אקרי קובעת.

ומצד הקלקול אמרו (יומא, עד, ע"ב) ר' אמי ור' אסי, חד אמר כל הנותן עינו בכוסו עריות כולן דומות עליו כמישור, וחד אמר

כל הנותן עינו בכוסו כל העולם דומה עליו למישור. ומצד כך אמרו (סוטה, ט, ע"א) והאמר רבא, שלשה כוסות האמורות במצרים, למה, אחת ששתת בימי משה, ואחת ששתת בימי פרעה נכה, ואחד שעתידה לשתות עם חברותיה.

ואמרו (במד"ר, נשא, י) כי יתן בכוס עינו, בכיס כתוב, שהם נותנין עיניהם בכיסם של ישראל. יתהלך מישרים, שנוטלין כל אשר להם ונשארים בתיהם כמישור.

שערות ברכות (נא, ע"א) - כוס של ברכה בעי עיטוף. רב פפא מעטף ויתיב, רב אסי פריס סודרא על רישיה. ויש לכסות השערות, כי אמרו (פסחים, קה, ע"ב) כוס של ברכה צריך שיעור, בחינת מלכות, שיעור, עשר, ולא בחינת שערות, השערה. ועוד. (ע"ז, ו, ע"ב) - מנין שלא יושיט אדם כוס של יין לנזיר, גדל פרע ראשו ונאסר בכוס של יין.

אזן ברכות (נא, ע"א) - י' דברים נאמרו בכוס של ברכה וכו'. אמר ר' יוחנן אנו אין לנו אלא ארבעה בלבד, הדחה, שטיפה, חי, ומלא. והם בחינת חג"ת (כפי שיבואר להלן). וביארו בזוה"ק (תיקונים, תיקון יט, מא, ע"א) ולא אשתאר בזמנא דא אלא ארבע, ס"א, דאסתלק ו', ואשתאר ד' מן דו פרצופים. והיינו אות ה' צורתה ו-ד, ששורשה בהארת האזן. ונשאר רק ד', אורות הפה. ועיין בביאור הגר"א שם, היתה בסוד הוי"ה, י' עליונה, ובזמן הזה רק בסוד י' תחתונה שהיא אין לה אלא ד'. סוד אדנות, אני-ד. ועיין עוד (תיקון מז, פה, ע"ב) הדחה שטיפה מלא חי, ר"ת שמחה - חמשה. ואמרו (תענית, ל, ע"א) היה רגיל לשתות עשרה כוסות, שותה חמשה כוסות. וכנגד ירידה ממדרגת י' דברים שבכוס אמרו (כתובות, ח, ע"ב) תנא, עשרה כוסות תקנו חכמים בבית האבל.

חוטם חיטוי האדמיות שבכוס, הן ע"י מיוזג במים, והן מ"ש (שבועות, ו, ע"א) למה הדבר דומה, לארבע כוסות של חלב, אחד נפלו לתוכו שתי טיפין של דם וכו', ד', ח', י"ב, ט"ז, וכו'. שכולן מראות לובן הם. ובמדרגת חוטם כולם מראות לובן. ואיתא בלקוטי מוהר"ן (חלק א', תורה קעז) ויאמר ה' סלחתי כדברך, ר"ת, כוסי. ועוד אמרו (סנהדרין, ע, ע"א) חמרא וריחני פקחין.

פה כתיב (בראשית מ, יא) ואשחט אתם אל כוס פרעה. פרעה, פה-רע. וכתיב שם ה"פ כוס, וכוס פרעה, אל כוס פרעה, את הכוס, ונתת כוס פרעה, ויתן הכוס. והוא בחינת ה' מוצאות הפה. וה"פ כוס גימט' ת"ל, כמנין ימות בני"י בגלות מצרים מברית בין הבתרים. ואמרו חז"ל (ב"ר, וישב, פח) מכאן קבעו חכמים ד' כוסות של לילי פסח.

ועוד. כשם שיש לפה שפתים, כן יש שפתים לכוס, ושם נוגעות שפתי האדם בשפתי הכוס. וכתוב (מלכים א, ז, כו) ושפתו המעשה שפת כוס פרח שושן. ובדה"י (ב, ד, ה) כתיב, פרח שושנה. והוא דק מאוד. ואיתא בזה"ק (הקדמה א, ע"א) כוס של ברכה צריך למהוי על ה' אצבען ולא יתיר, כגוונא דשושנה דיתבא על חמש עלין תקיפין, דוגמא דחמש אצבען.

ועוד. כתיב (ויקרא, יא, יז) כוס וינשוף. ופרש"י, הצועקים בלילה.

עינים - שבירה כתיב (ויקרא, יא, יז) וכן (דברים, יד, טז) ואת הכוס. ואמרו (נדה, כג, ע"א) שכל עופות עיניהם בצדדים משא"כ כוס והינשוף עיניהם כשל אדם לפנייהם. ולכך אמרו שם שהמפלת כמין בהמה חיה ועוף לר"מ טמאה לידה. בחינת מפלת, שבירה, ולכך תלוי בעינים. והוא היפך טבע עוף, שעף ועולה. והוא בחינת גביע, גימ' כוס, שנקרא כן מלשון גובה, כוס ישועות אשא. ובחינת כוס של שבירה כתיב (ישעי', נא, יז) אשר שתית מיד ה' את כוס חמתו את קבעת כוס התרעלה. כוס חמתו בחינת משבר כלי - כוס, בחמתו. וכוס זה נקרא בלשון הנביא יחזקאל (כג, לג) כוס שמה ושמה, בחינת תהו, תוהו של שממון שבה. וכן כתיב (תהלים, קכ, ז) הייתי ככוס חרבות. ובתיקון אמרו (סוטה, לח, ע"ב) אמר ריב"ל, אין נותנין כוס של ברכה לברך אלא לטוב עין. וכן צריך לאשגחא ביה עינא (עין זוה"ק, תרומה, קנז, ע"ב) כמ"ש (ברכות, נא, ע"ב) ונותן עיניו בו. ועיין זוה"ק (עקב, רע"ג, ע"ב).

עתיק ד' כוסות כנגד גאולת ישראל ממצרים, עתיק. העתקן ממצרים לחוץ למצרים.

אריך כתיב (תהלים, כג, ה) כוסי רוייה. ואמרו (יומא, עו, ע"א) כוסי רוייה, אמר אביי, ש"מ כסא דדוד לעלמא דאתי מאתן ועשרין וחד לוגא מחזיק, שנאמר כוסי רוייה, רוייה בגימ' הכי הוה. עולה ארך (עין ליקוטי צמח צדק ערך כוס, עבודת ישראל דברים ד"ה וזה ועוד). הארת אריך. והיפך כך אמרו (ברכות, נה, ע"א) וא"ר יהודה, ג' דברים מקצרים ימיו ושנותיו של אדם וכו', כוס של ברכה לברך ואינו מברך. ועוד אמרו (ב"ר, לך לך, מב) ואריוך מלך אלסר, זה אנטיוכוס. אנטיוכוס. והוא נקרא אריוך, אריך. ועיין רש"י (בראשית, מד, ב) גביע, כוס ארוך. מלשון גבוה, ארוך.

אבא או"א תרי רעין דלא מתפרשין. ואמרו (פסחים, קט, ע"ב) רבא אמר, כוס של ברכה מצטרף לטובה ואינו מצטרף לרעה. כי שורש צרופו או"א.

ועיין מגיד מישרים (צו) ד' כוסות. כסא קמא חכמה, משפיע לחסד ומינייה לנצח, כסא תנינא בינה, שמשפיע לגבורה ומינייה

להוד. כסא תליתאה ת"ת המתעלה בכתר ומשפיע ביסוד, כסא רביעיה מלכות.

אמא כתיב (ירמיה, טז, ז) כוס תנחומים. ונגלה כאמא כמ"ש (ישעי', סו, יד) כאיש אשר אמו תנחמונו (עין קרנים מאמר ח'. ועיין מעבר יבק מאמר ב, פל"ד, שנחמה בת"ת מיתוק הדין ברחמים).

ועוד. יין בבניה (עין פרי עץ חיים, שער השבת, פט"ז) וכתוב (ירמיה, כה, טו) כוס היין. (ובדקות יש יין בגבורה, ושורשו יין המשומר בבניה). ולכך שותים יין בבית אבלים כמ"ש (כתובות, ח, ע"ב) תנא, עשרה כוסות תקנו חכמים בבית האבל. וכנגד כך אמרו (פסחים, קח, ע"א) ואמר ריב"ל, נשים חייבות בארבעה כוסות הללו, שאף הם היו באותו הנס. ובדקות בזכותן נעשה הנס, בזכות נשים צדקניות נגאלו ממצרים.

ד"א ז"א - מדות. חג"ת נה"י. ואמרו (עירובין, סה, ע"ב) א"ר עילאי, בשלשה דברים אדם ניכר (מידותיו) בכוסו.

ועוד. כאשר ז"א, ו"ק, שש, ששון, מתייחד עם נוק', שביעית, נעשה כוסי רוייה, לשון שובע (לשון רש"י תהלים כג, ה), שובע - שבע.

ועוד. עיין רש"י (דניאל, ז, ו) אנטיוכוס (אנטיוכוס), ונקרא נמר, ע"ש שהייתה גוזרת על ישראל גזרות מנומרות ומשונות זו מזו. בחינת ו"ק שיש בו גוונים הרבה, ונקרא בעיקר ת"ת, תפארת, ססגונא.

ועיין מגיד מישרים (ויקהל) א"ל אדזהר מלמשתי ביומא דשבתא יותר מארבעה כוסות, זולת כוס הקידוש וכוס הברכה. וסוד וכו' ששה כוסות רמז לשש ספירות מחסד ועד מלכות.

נוק נקראת כוס (עין כתובות עו ע"א) אין אדם שותה בכוס אא"כ בודקו (ובקלקול ח"ו מתהפך לכוס השקאת סוטה, עין סוטה ט ע"א, היא השקתו יין משובח בכוסות משובחים). עין זוה"ק (אמור, צ, ע"א) אתתא אייהי כוס דברכה. ואמרו (שם, במדבר, רמדה, ע"ב) ונותן עיניו בו בגין דהאי כוס, דאיהו לקבל ארעא דישראל דאתמר בה, תמיד עיני ה' אלהיך בה. ומגביהו מן הקרקע טפח, בגין דאת ה' אייהי כוס, בעי לסקלא לה באת י', דאיהי טפח, דביה אתפתחת ה' בה' אצבען.

ועיין עוד זוה"ק (שם) כוס של ברכה רביעית לוג וכו', רביעא דשם יהו"ה (ד' אותיות) עשיראה, בעשרה אומר נברך לאלקינן, ושכינתא תתאה אייהי רביעית (חגת"מ) ועשירית. רביעית לשם הוי"ה (נה"מ) עשירית לעשר ספירן. ■ המשך

בע"ה בשבוע הבא - נכתב על ידי הרב שליט"א במיוחד לעלון זה - להארות, הערות, והוספות:

rav@bilvavi.net

בלבבי משכן אבנה

מהות התקופה הנוכחית לאור נגיף הקורונה ושורת

מהות התקופה הנוכחית לאור נגיף ה"קורונה"

מהשיעור הקבוע בירושלים עידיק.
ביום ג', כ"ב אדר, תשי"פ
לכל החפץ לשמוע שיעור זה
נקול הלשון
073-295-1245
ללחץ 2 (בלבבי בעברית) 6
(דרשות) 1 (דרשות כלליות) 130

בתקופתנו גללה שעת הני של הקדושה
ושל העומתה - "זוה לעומת וז"

בבין מעטו בסיעתא דשמיא, את
מדרת הארץ, ההנהגה שאקביה
מנהג את עולמו.

ביום הלל, כפי שרואה כל אדם,
כח פנימי בקע וירד לעולם.

הבח המעמי שבוקע וירד לעולם -
"זוה לעומתה" זה עומת אלקים."

רבותינו למדנו כידוע כי שיערי בית
גברא עולם, כלק ניתנו למשה

היה עולם, ויהי עולם, ויהי עולם,
ועל זה נאמר: "עיד פי יבא שילה

וליקחת עמיה" (בראשית מט, י) כמו
שאוברים חויל כידוע, הגם שבפשוטו

"שילה" קאל על שיה, אבל שילה
הינו גימטריה של משה.

וחו הגילוי שיהיה באחרית הימים -
משרבים זה בזה.

הקביו יגלה יזה לעומת זה, מחד,
יהא זכור של שעת הני של הקדושה.
ומאידך, יהיה גילוי להפוך, של שער
הני של העומתה.

מחות שעת הני שבני של הקדושה -
התדבקות והתכללות

בכל דבר יש את כלליו, פרטי, והוא
נחלק לחלקיו. ישנם כי שיערי בית,

ובכל שער עצמו, ישנם כי שיערים, וגם
בשער הני, שהוא שורשי כל השיערים

כולם, ישנם כי שיערים - מיט שיערים
שבשער הני, ושער הני שבני.

העומת, המוחת, של שער הני שבני -
שם נמצא המקום של הימפלא, של

הימפוסדה, של הימפטר, זהו מקום
שכולו נעלמות, אין בו תאנה שכלית,

העומת, המוחת, של שער הני שבני -
שם נמצא המקום של הימפלא, של

הימפוסדה, של הימפטר, זהו מקום
שכולו נעלמות, אין בו תאנה שכלית,

העומת, המוחת, של שער הני שבני -
שם נמצא המקום של הימפלא, של

הימפוסדה, של הימפטר, זהו מקום
שכולו נעלמות, אין בו תאנה שכלית,

העומת, המוחת, של שער הני שבני -
שם נמצא המקום של הימפלא, של

הימפוסדה, של הימפטר, זהו מקום
שכולו נעלמות, אין בו תאנה שכלית,

העומת, המוחת, של שער הני שבני -
שם נמצא המקום של הימפלא, של

הימפוסדה, של הימפטר, זהו מקום
שכולו נעלמות, אין בו תאנה שכלית,

העומת, המוחת, של שער הני שבני -
שם נמצא המקום של הימפלא, של

הימפוסדה, של הימפטר, זהו מקום
שכולו נעלמות, אין בו תאנה שכלית,

העומת, המוחת, של שער הני שבני -
שם נמצא המקום של הימפלא, של

הימפוסדה, של הימפטר, זהו מקום
שכולו נעלמות, אין בו תאנה שכלית,

העומת, המוחת, של שער הני שבני -
שם נמצא המקום של הימפלא, של

הימפוסדה, של הימפטר, זהו מקום
שכולו נעלמות, אין בו תאנה שכלית,

העומת, המוחת, של שער הני שבני -
שם נמצא המקום של הימפלא, של

בלבבי משכן אבנה

עבודת הגאולה האחרונה - גילוי היחודיות שבנפש ושורת

עבודת הגאולה האחרונה - גילוי היחודיות

מהשיעור הקבוע בירושלים עידיק.
ביום ג', כ"ב אדר, תשי"פ

לכל החפץ לשמוע שיעור זה
בקול הלשון
073-295-1245

ללחץ 2 (בלבבי בעברית) 6
(דרשות) 1 (דרשות כלליות) 131

גאולה ראשונה - באופן של
"חבורה", גאולה אחרונה - באופן
של "יחיד"

הגמרא אומרת בפרק הכנסו (ב"ק
ס ע"א): "דבר בעיר - כנס רגליך".

ועל זה הגמרא מביאה את דרשה מן
הפסוק: "לך עמי בא בחדריך וסגר
דלתך בעדך" (ישעיהו כו, כ).

ידועים דברי חז"ל, שהגאולה האחרונה
רונה תהיה כמו הגאולה הראשונה,

שנאמר: "כימי צאתך מארץ מצרים
אראנו נפלאות" (מכה ז, טו), וכן

מכילתא דר' בון (ע"ט), וכל
כשיש אדם אחרון, הנה עומת נשם

שגאולה הראשונה נאמר: "ואתם
לא תצאו איש מפתח ביתו עד בקר"

(שמות יב, כב) - מעין כך יהיה גם
בגאולה האחרונה.

אולם, רק מעין כך יהיה גם בגאולה
האחרונה. ונקודת החילוק בין הגאולה

הראשונה לאחרונה היא כדלהלן.

בגאולה הראשונה, שהיא גאולה מצ'
ריס, הדין הוא שהפסח אינו נשחט על

היחיד, אלא הפסח נשחט על חבורה,
משפחה - משפחה, או כל מי שגמנה

על הפסח - "פסח נאכל למנויו" (וב'
חיס פ"ח מ"ה). והרי שבדקדוק נאמר

שאין שוחטים את הפסח על היחיד.
כמו כן, בפסח ישנו דין שהולכים אחר

הרוב, ואם רובם טמאים בפסח רא'
שון, הרי שהם נגדרים לעשות פסח

שני.

לעומת כך, כאשר מתגלה הגאולה
האחרונה, הגילוי אינו רק באופן

ש"אל יצא איש מפתח ביתו", ובתוך
הבית ישנה חבורה. אלא הגילוי הוא

באופן של "וסגר דלתך בעדך", שב'
תוך הבית עצמו האדם יכנס לחדר -

"בא חדרך", לא "בא ביתך", אלא
"בא חדרך". ישנה כניסה בתוך הבית

עצמו לחדר - חדר לפנים מן חדר.

הזוגות הבהירה והשורשית לכך היא
בית היחיד. כלומר, בבית נשם

קודש, ולפי ולפנים - מקום בית
קודש, ולפי ולפנים - מקום בית

קודש, ולפי ולפנים - מקום בית
קודש, ולפי ולפנים - מקום בית

קודש, ולפי ולפנים - מקום בית
קודש, ולפי ולפנים - מקום בית

קודש, ולפי ולפנים - מקום בית
קודש, ולפי ולפנים - מקום בית

קודש, ולפי ולפנים - מקום בית
קודש, ולפי ולפנים - מקום בית

קודש, ולפי ולפנים - מקום בית
קודש, ולפי ולפנים - מקום בית

קודש, ולפי ולפנים - מקום בית
קודש, ולפי ולפנים - מקום בית

קודש, ולפי ולפנים - מקום בית
קודש, ולפי ולפנים - מקום בית

בבית קודשי הקדשים נאמר: "יבואת
יבא אהרן אל הקדש" (ויקרא טו, ג)

"אחת בשנה" (שמות ל, י), "אראה
על הכפרת" (ויקרא שם, ב) - ביום

הכפרים.

והרי שזוהו ההבדל העצמי בין הגאולה
הראשונה לגאולה האחרונה.

בגאולה הראשונה סדר הדברים היה
באופן של "חבורה - חבורה". לעומת

כך, בגאולה האחרונה סדר הדברים
הוא באופן של "יחיד" - כל יחיד

ויחיד עומד כמציאות לעצמו.

כאשר זה מתגלה באופן של "זה לער'
מת זה", הרי שמחד בתשעה באב

נאמר: "אבל יחיד עשי לך" (ירמיהו ו,
כו), יחיד דיקא, "איכה ישבה בדד" -

מציאות של לבד. אבל מאידך נאמר
בתשעה באב, שבו ביום נולד משיח.

כלומר, נולד היחיד של הקדושה,
מציאות פנימית של חיים שכל הווייתו

היא יחיד.

הוא יחיד, וכל יחיד עומד כמציאות לעצמו.

ביום הראשון למעשה בראשית נאמר:
"ויהי ערב ויהי בקר יום אחד" (ברא'

שית א, ה), ואז היה רק "יחידו של
שלם". גם קודם שנברא העולם היה

הוא יתברך שמו לבדו, אבל כך גם

הוא יתברך שמו לבדו, אבל כך גם

הוא יתברך שמו לבדו, אבל כך גם

הוא יתברך שמו לבדו, אבל כך גם

הוא יתברך שמו לבדו, אבל כך גם

כל החפץ להפיץ את העלון לזיכוי הרבים, יצור קשר במספר 054.844.6619

נא לשמור על קדושת הגליון

שיעורי "בלבבי" מופיעים ב"קול הלשון" בארץ 073.295.1245 | USA 718.521.5231

להצטרפות לרשימת העלון | לכל ענייני העלון | לקחת חסות עבור עלון info@bilvavi.net

רכישת ספרי הרב: ספרי אברמוביץ - משלוח ברחבי העולם 03.578.2270 | books2270@gmail.com

ספרי מאה שערים רח' מאה שערים 15, ירושלים 02.502.2567 | ספרי אברמוביץ רח' קוטלר 5 בני ברק 03.579.3829